

Underlag Byggdialog Dalarna, november 2005

Målen

för bygg- och fastighetssektorn

Målen som *Byggdialog Dalarna* har att sträva emot är *mål för en hållbar utveckling* i Dalarna, dvs. såväl ekonomiska, sociala som miljömässiga. Särskilt i fokus är *miljömålen*. Åtgärder där miljömål och andra mål som stärker byggsektorn kan nås samtidigt är av särskilt intresse.

Övergripande mål för hållbar utveckling i Dalarna kommer att formuleras i det regionala utvecklingsprogram – *Dalastrategin* – som är under utarbetande hos Region Dalarna. På nationell nivå hänvisas till *En svensk strategi för hållbar utveckling*. En sammanfattning av denna medföljer underlagsmaterialet till *Byggdialog Dalarna*.

Dalarnas miljömål (fortsättningsvis benämnda DM) är de nationella miljömålen anpassade till Dalarna. Dessutom har byggsektorns mål – målen från *Bygga-bo-dialogen* och *Byggsektorns Kretsloppsråd* – integrerats i DM.

Nedan redovisas de av DM som berör bygg- och fastighetssektorn. Målen är indelade i områden som huvudsakligen överensstämmer med den indelning *Byggsektorns Kretsloppsråd* gjort:

- Samhällsplanering
- Energihushållning
- Materialhushållning
- Utfasning av farliga ämnen
- Säkerställande av god innemiljö
- Kulturmiljövärden och arkitektoniska värden

För varje område ges först en mycket kort sammanfattning av målen och därefter återges de i sin helhet. I slutet redovisas även byggsektorns mål i sin helhet samt hur DM skiljer sig från de nationella miljömålen.

I *skriften Dalarnas Miljömål*, som medföljer underlagsmaterialet, ges mer information om målen och en bakgrund.

I underlaget redovisas även de *regionala mål för arkitektur och formgivning* som finns.

Huvuddelen av målen bedöms röra såväl planering, byggprocesser som förvaltning.

Samhällsplanering

Sammanfattning: Senast år 2010 ska fysisk planering och samhällsbyggande i Dalarna grundas på program och strategier för uthålliga energi- och transportsystem samt värnande av kulturmiljövärden och estetiska värden.

God bebyggd miljö (s. 71-80 i skriften DM)

Miljökvalitetsmålet: Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Inriktningen är att miljökvalitetsmålet ska nås inom en generation.

I ett generationsperspektiv bör enligt regeringens bedömning miljökvalitetsmålet innebära bland annat följande **preciseringar**:

1. Den bebyggda miljön ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur så att alla människor ges möjlighet till ett rikt och utvecklande liv och så att omfattningen av människors dagliga transporter kan minskas.
2. Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap med särskilda värden värnas och utvecklas.
3. En långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur utvecklas, både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse.
4. Boende- och fritidsmiljön, samt så långt möjligt arbetsmiljön, uppfyller samhällets krav på gestaltning, frihet från buller, tillgång till solljus, rent vatten och ren luft.
5. Natur- och grönområden med närhet till bebyggelsen och med god tillgänglighet värnas så att behovet av lek, rekreation, lokal odling samt ett hälsosamt lokalklimat kan tillgodoses.

Delmål 1. Planeringsunderlag

- a) Bebyggelsestruktur och transporter.** Senast år 2010 ska fysisk planering och samhällsbyggande i Dalarna grundas på program och strategier för hur ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur kan åstadkommas så att bilanvändningen kan minska och förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter förbättras. Det innebär bl.a. attraktiva gång- och cykeltransporter i tätorterna och olika former av kollektivtrafik.
- b) Kulturmiljövärden.** Senast år 2010 ska fysisk planering och samhällsbyggande i Dalarna grundas på program och strategier för hur kulturhistoriska värden ska tas till vara och utvecklas.
- c) Estetiska värden.** Senast år 2010 ska fysisk planering och samhällsbyggande i Dalarna grundas på program och strategier för hur estetiska värden ska tas till vara och utvecklas.
- e) Energi.** Senast år 2010 ska fysisk planering och samhällsbyggande i Dalarna grundas på program och strategier för hur energianvändningen ska effektiviseras, hur förnybara energiresurser ska tas till vara och hur utbyggnad av produktionsanläggningar för fjärrvärme, solenergi, biobränsle och vindkraft ska främjas.

Byggsektorns mål: Planeringsmål saknas i byggsektorns mål.

Nationella miljömålen: Dalarnas miljömål överensstämmer med de nationella (med undantag för ett mindre tillägg i delmål 1a). I den nya miljöpropositionen (2004/05:150) föreslås att delmål 1 e kompletteras med en ambition att energianvändningen ska minska.

Energihushållning

Sammanfattning:

Köpt energi per m²: -10 % 2010 och -30 % 2025 jämfört med 2000.

Fossila bränslen: -20 % 2010 och 2025 begränsade inslag jämfört med 2000.

El för uppvärmning: Lägre år 2010 än 2000.

Flyktiga organiska ämnen: -40 % 2010 jämfört med 1999.

Fjärr- eller närvärme: Utbyggd eller utredd i tätorter över 500 invånare till 2010.

Energieffektivitet: Ökad med ytterligare 1 % per år till nivån 1,5–2,5 % per år.

Förnybar energi: Från dagens andel ca 40 % till minst 55 % 2010 med inriktningen: vattenkraft befintliga kraftverk 25 %, bioenergi och spillvärme 25 %, biodrivmedel, vindkraft, övrigt minst 5 %.

Föregångare: Offentliga aktörer verkar för att Dalarna blir föregångare i klimatarbetet.

Begränsad klimatpåverkan (s. 11-14 i skriften DM)

Miljö kvalitetsmålet: Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig... Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet nås.

Miljö kvalitetsmålet innebär följande **precisering:**

1. ...[Kommentar: *Precisering 1 anger att de svenska utsläppen ska halveras till 2050 och att ambitionen är att detta sker snabbare i Dalarna.*]

2. Miljöbelastningen från energianvändningen i Dalarnas bostäder och lokaler minskar och senast år 2025 sker uppvärmning och varmvattenberedning med endast begränsade inslag av fossila bränslen.

Delmål 1. Minskade utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser: Dalarna ska medverka till det nationella målet som lyder så här: ”De svenska utsläppen av växthusgaser ska som ett medelvärde för perioden 2008–2012 vara minst fyra procent lägre än utsläppen år 1990...”

I Dalarna ska dessutom följande sektorsmål gälla:

– Användning av fossila bränslen för uppvärmning ska år 2010 vara 20 procent lägre än år 2000.

...

Offentliga aktörer i Dalarna ska verka för att Dalarna blir en föregångare i klimatarbetet.

God bebyggd miljö (s. 71-80 i skriften DM)

Miljö kvalitetsmålet: Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö...[Kommentar: *Se under samhällsplanering för fullständig formulering.*]

I ett generationsperspektiv bör enligt regeringens bedömning miljö kvalitetsmålet innebära bland annat följande **preciseringar:**

3. En långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur utvecklas, både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse.

11. Användningen av energi, vatten och andra naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt och främst förnybara energikällor används.

Delmål 7. Energianvändning m.m. i byggnader: Miljöbelastningen från energianvändningen i bostäder och lokaler i Dalarna minskar och är lägre år 2010 än år 1995. Detta ska bl.a. ske genom att den totala energianvändningen effektiviseras för att på sikt minska. Den genomsnittliga användningen av köpt energi per kvadratmeter ska år 2010 vara 10 % lägre än år 2000 och 30 % lägre år 2025. Användningen av fossila bränslen för uppvärmning ska år 2010 vara 20 % lägre än år 2000 och senast år 2025 sker uppvärmning med endast begränsade inslag av fossila bränslen. Fram till 2010 ska el för uppvärmning minska.

Delmål 8. Energieffektivisering: Energieffektiviteten i Dalarna ska fram till år 2010 öka med ytterligare 1 % per år till nivån 1,5–2,5 % per år genom att:

- bostads- och servicesektorns energianvändning per invånare för uppvärmning och el effektiviseras med hjälp av tekniska och andra åtgärder

Delmål 9. Förnybar energi och spillvärme: Andelen förnybar energi i Dalarna ska till år 2010 öka från dagens ca 40 % till minst 55 % av den totala energitillförseln med följande inriktning:

- vattenkraft från länets befintliga kraftverk 25 %
- bioenergi och spillvärme 25 %
- biodrivmedel, vindkraft och övriga förnybara energislag minst 5 %

Till år 2010 ska i Dalarna även:

- biobränsle- eller spillvärmebaserade fjärr- eller närvärmenät vara utbyggda eller utreda i alla tätorter över 500 invånare

Frisk luft (s. 15-18 i skriften DM)

Miljö kvalitetsmålet: Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet ska nås inom en generation...

Delmål 4. Utsläpp av flyktiga organiska ämnen: År 2010 ska utsläppen av flyktiga organiska ämnen (VOC) i Dalarna, exklusive metan, ha minskat med cirka 40 %.

Byggsektorns mål: Byggsektorns mål har integrerats i DM.

Bygga-bo-målen nr. 1 och 2:

1. Miljöbelastningen från energianvändningen i bostäder och lokaler minskar och senast år 2025 sker uppvärmning och varmvattenberedning med endast begränsade inslag av fossila bränslen. Senast år 2015 erhålls mer än hälften av energibehovet över året från förnyelsebara energikällor.

2. Användningen av köpt energi i sektorn minskar med minst 30 % till år 2025 jämfört med år 2000. Energianvändningen är lägre år 2010 än år 1995.

Byggsektorns Kretsloppsråd övergripande mål för energihushållning: Den genomsnittliga användningen av köpt energi per kvm (BRA) i bostäder och lokaler ska år 2010 vara 10 % lägre än år 2000. Byggsektorns användning av fossila bränslen ska år 2010 vara 20 % lägre än år 2000.

Nationella miljömålen: Jämfört med nationella målen har delmål 7 God bebyggd miljö kompletterats med byggsektorns mål, liksom målen under Begränsad klimatpåverkan. Delmål 8–9 God bebyggd miljö saknar nationell motsvarighet, men är i linje med energipolitisk inriktning, EU-mål etc. Målen under Frisk luft överensstämmer med de nationella. I den nya miljöpropositionen (2004/05:150) föreslås att delmål 7 kompletteras med ambitionen att förnybar energi ska öka. Kommande klimatproposition kan medföra justeringar av klimatmålen. Se även delmål 1 om planeringsunderlag som redovisas under samhällsplanering.

Materialhushållning

Sammanfattning:

Uttag av naturgrus: Halvering 2010 jämfört med 1997. 15 % återanvänt material i ballast.

Avfall: Halvering av byggavfall som deponeras 2010 jämfört med år 2003. Högst 10 % deponeras 2025. Total mängd genererat avfall ökar inte.

God bebyggd miljö (s. 71-80 i skriften DM)

Miljö kvalitetsmålet: Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö... [Kommentar: Se under samhällsplanering för fullständig formulering.]

I ett generationsperspektiv bör enligt regeringens bedömning miljö kvalitetsmålet innebära bland annat följande **preciseringar**:

11. Användningen av energi, vatten och andra naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt och främst förnybara energikällor används.

12. Naturgrus nyttjas endast när ersättningsmaterial inte kan komma i fråga med hänsyn till användningsområdet.

14. Den totala mängden avfall och avfallets farlighet minskar.

15. Avfall och restprodukter sorteras så att de kan behandlas efter sina egenskaper och återföras i kretsloppet i ett balanserat samspel mellan bebyggelsen och dess omgivning.

Delmål 4. Uttag av naturgrus. År 2010 ska uttaget av naturgrus i Dalarna ha halverats jämfört med 1997 och andelen återanvänt material utgöra minst 15 % av ballastanvändningen.

Delmål 5. Minskning av avfallsmängder: Mängden deponerat avfall i Dalarna, exklusive gruvavfall, ska minska med minst 50 % till år 2005 räknat från 1994 års nivå samtidigt som den totala mängden genererat avfall inte ökar...

Mängden byggavfall som deponeras ska fram till år 2010 ha minskat till hälften jämfört med år 2003 och med minst 75 % räknat från 1994 års nivå. År 2025 deponeras högst 10 % av byggavfallet...

Olika fraktioner utsorterat avfall ska samtidigt bli allt renare så att driftproblem eller problem med avsättning minskar.

Byggsektorns mål: Byggsektorns mål har integrerats i DM.

Bygga-bo-målen nr. 6 och 7:

6. Mängden deponerat avfall... [Kommentar: Samma skrivning som nationella miljömålet]. Senast år 2010 deponeras högst 25 % av avfallet från ny- och ombyggnad, fastighetsförvaltning samt rivning räknat i ton från 1994 års nivå. År 2025 deponeras högst 10 %.

7. År 2010 är uttaget av naturgrus... [Kommentar: Samma som nationella miljömålet].

Byggsektorns Kretsloppsråd övergripande mål för materialhushållning: Mängden byggavfall som deponeras ska fram till år 2010 ha minskat till hälften jämfört med år 2004.

Nationella miljömålen: Dalarnas miljömål överensstämmer med de nationella målen, men delmål 5 har kompletterats med bl.a. byggsektorns mål. I den nya miljöpropositionen (2004/05:150) föreslås att målsättningen för andel återanvänt material (15 %) utgår i delmål 4.

Utfasning av farliga ämnen

Sammanfattning:

Kunskap/information: Uppgifter om egenskaper hos kemiska ämnen som hanteras på marknaden senast 2010. Hälso- och miljöinformation på varor senast 2010.

Utfasning: Nyproducerade varor och produktionsprocesser fria från:

- Cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande ämnen senast 2007
- Organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerande 2005–2015.
- Kvicksilver senast 2003 samt kadmium och bly senast 2010

Befintliga varor med dessa ämnen hanteras så att ämnena inte läcker ut i miljön.

Minskning av risker: Minskade hälso- och miljörisker vid framställning/hantering av kemiska ämnen fram till 2010 enligt indikatorer. Minskad förekomst/användning av kemiska ämnen som försvårar återvinning av material.

Gifrfri miljö (s. 23-27 i skriften DM)

Miljö kvalitetsmålet: Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

I ett generationsperspektiv bör enligt regeringens bedömning miljö kvalitetsmålet innebära bland annat följande **preciseringar:**

3. Den sammanlagda exponeringen i arbetsmiljö, yttre miljö och inomhusmiljö för särskilt farliga ämnen är nära noll och för övriga kemiska ämnen inte skadlig för människor.

Delmål 1. Kunskap om kemiska ämnens hälso- och miljöegenskaper: I Dalarna ska det senast år 2010 finnas uppgifter om egenskaperna hos alla avsiktligt framställda eller utvunna kemiska ämnen som hanteras på marknaden.

Delmål 2. Miljö- och hälsoinformation om varor: I Dalarna ska senast år 2010 varor vara försedda med hälso- och miljöinformation om de farliga ämnen som ingår.

Delmål 3. Utfasning av särskilt farliga ämnen: I fråga om utfasning av farliga ämnen ska följande gälla.

Nyproducerade varor i Dalarna ska så långt det är möjligt vara fria från:

- cancerframkallande (cancerogena), arvsmassepåverkande (mutagena) och fortplantningsstörande (reprotoxiska) ämnen senast år 2007 om varorna är avsedda att användas på ett sådant sätt att de kommer ut i kretsloppet,
- nya organiska ämnen som är långlivade (persistenta) och bioackumulerande, så snart som möjligt, dock senast år 2005,
- övriga organiska ämnen som är mycket långlivade och mycket bioackumulerande senast år 2010,
- övriga organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerande senast år 2015,
- kvicksilver senast år 2003 samt kadmium och bly senast år 2010

Dessa ämnen ska inte heller användas i produktionsprocesser om inte företaget kan visa att hälsa och miljö inte kan komma till skada. Redan befintliga varor, som innehåller ämnen med ovanstående egenskaper eller kvicksilver, kadmium samt bly, ska hanteras på ett sådant sätt att ämnena inte läcker ut i miljön.

...

Delmål 4. Fortlöpande minskning av hälso- och miljöriskerna med kemikalier:

I Dalarna ska hälso- och miljöriskerna vid framställning och hantering av kemiska ämnen minska fortlöpande fram till år 2010 enligt indikatorer och nyckeltal som ska fastställas av berörda myndigheter. Under samma tid ska förekomsten och användningen av kemiska ämnen som försvårar återvinning av material minska. Delmålet avser ämnen som inte omfattas av delmål 3.

Byggsektorns mål: Byggsektorns mål är i linje med miljömålen, men har inte integrerats i dessa. Byggsektorns mål är sannolikt mer tillämpbara för sektorn.

Bygga-bo-målen nr. 3 och 5:

3. Senast år 2005 finns sektorsanpassad information som gör det möjligt att välja bort byggvaror/byggkonstruktioner som innehåller eller ger upphov till kända hälso- eller miljöskadliga ämnen.

5. Bygg- och fastighetssektorn fasar ut användningen av de ämnen och metaller som omfattas av regeringens riktlinjer för kemikalieanvändningen minst i den takt som anges i regeringens proposition 2000/01:65 Kemikaliestrategi för Giftfri miljö. [*Kommentar: De ämnen som anges i miljömålen.*]

Byggsektorns Kretsloppsråd övergripande mål för utfasning av farliga ämnen: Användningen och de negativa effekterna av ämnen som från miljö- och hälsosynpunkt betraktas som oönskade i byggsektorn ska till år 2010 reduceras till ett minimum. I det befintliga beståndet ska en sanering av särskilt utpekade ämnen påbörjas.

Nationella miljömålen: Dalarnas miljömål överensstämmer med de nationella. I den nya miljöpropositionen (2004/05:150) föreslås vissa smärre justeringar av målen.

Säkerställande av en god innemiljö

Sammanfattning:

Ventilation: Fungerande ventilation i byggnader där människor vistas ofta senast 2015.

Radon: Lägre än 200 Bq/m³ luft i skolor/förskolor 2010 och bostäder 2020.

Miljö- och hälsodeklarering: Alla nybyggda hus och 30 % av befintliga senast 2009.

God bebyggd miljö (s. 71-80 i skriften DM)

Miljö kvalitetsmålet: Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö...*[Kommentar: Se under samhällsplanering för fullständig formulering.]*

I ett generationsperspektiv bör enligt regeringens bedömning miljö kvalitetsmålet innebära bland annat följande **preciseringar:**

9. Människor utsätts inte för skadliga luftföroreningar, bullerstörningar, skadliga radonhalter eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker.

Delmål 10. God inomhusmiljö: År 2020 ska byggnader och deras egenskaper inte påverka hälsan negativt. Därför ska det i Dalarna säkerställas att:

- samtliga byggnader där människor vistas ofta eller under längre tid senast år 2015 har en dokumenterat fungerande ventilation
- radonhalten i alla skolor och förskolor år 2010 är lägre än 200 Bq/m³ luft och radonhalten i alla bostäder år 2020 är lägre än 200 Bq/m³ luft
- alla nybyggda hus och 30 % av det befintliga beståndet senast år 2009 är deklarerade och klassificerade vad gäller byggnadsrelaterad hälsa och miljöpåverkan.
- nya byggnader utformas och uppförs så att de inte orsakar hälsoproblem
- befintliga byggnader som idag orsakar hälsoproblem identifieras och åtgärdas senast år 2010.

Byggsektorns mål: Byggsektorns mål har integrerats i DM.

Bygga-bo-målet nr. 4:

4. Senast år 2009 är alla nybyggda hus och 30 % av det befintliga beståndet deklarerade och klassificerade vad gäller byggnadsrelaterad hälsa och miljöpåverkan.

Byggsektorns Kretsloppsrad övergripande mål för säkerställande av en god innemiljö: Nya byggnader ska utformas så att de inte orsakar hälsoproblem. Befintliga byggnader som idag orsakar hälsoproblem ska identifieras och åtgärdas senast år 2010.

Nationella miljömålen: Dalarnas miljömål överensstämmer med de nationella. I den nya miljöpropositionen (2004/05:150) föreslås inga förändringar.

Kulturmiljövärden och arkitektoniska värden

Sammanfattning:

Senast 2010 ska kulturhistoriskt värdefull bebyggelse vara identifierad och ett program finnas för skydd av dess värden. Fram till 2010 ska den utvecklas som resurs för utveckling av länets livsmiljö. Kunskap om kulturhistoriska värden och traditionella byggnadshantverk utvecklas.

God bebyggd miljö (s. 71-80 i skriften DM)

Miljökvalitetsmålet: Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö...[Kommentar: Se under samhällsplanering för fullständig formulering.]

I ett generationsperspektiv bör enligt regeringens bedömning miljökvalitetsmålet innebära bland annat följande **preciseringar:**

2. Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap med särskilda värden värnas och utvecklas.

Delmål 2. Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse: Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen i Dalarna ska senast år 2010 vara identifierad och ett program finnas för skydd av dess värden. Samtidigt ska minst 25 % av den värdefulla bebyggelsen vara långsiktigt skyddad. Bebyggelsens kulturhistoriska värden ska fram till år 2010 utvecklas som en betydande resurs för utvecklingen av länets livsmiljö, bland annat genom att äldre värdefulla byggnader i större utsträckning återanvänds för boende och verksamheter. Kunskap om de kulturhistoriska värdenas betydelse ska öka. Kompetensen i de traditionella byggnadshantverk som krävs för underhåll och skötsel av den värdefulla bebyggelsen ska utvecklas.

Byggsektorns mål: Mål för kulturmiljö och arkitektur saknas i byggsektorns mål.

Nationella miljömålen: Jämfört med de nationella målen har delmål 2 kompletterats med skrivningen att byggnaderna ska nyttjas som en resurs och om kunskap/kompetens. I den nya miljöpropositionen (2004/05:150) föreslås att nivån 25 % utgår ur delmålet. Se även delmål 1 om planeringsunderlag som redovisas under samhällsplanering.

Regionala mål för arkitektur och formgivning

Gestaltningen av den byggda miljön och utvecklingen av arkitektur och byggnadskonst är en väsentlig del av en hållbar utveckling av byggandet och kvalitetsarbetet inom byggsektorn. I regeringens handlingsprogram för arkitektur, formgivning och design anges sex nationella mål. Länsstyrelsen har gjort en regional tolkning av målen som grund för utvecklingen i Dalarna. De regionala målen är:

1. Dalarna ska idag och långsiktigt förknippas med god arkitektur, formgivning och design. Dessa värden ska ges goda förutsättningar för sin utövning i länet.
2. Kvalitet och skönhetsaspekter i arkitektur, formgivning och design ska bidra till hållbar utveckling i Dalarna och inte underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden.
3. Det arkitektoniska, kulturella och historiska arvet i Dalarna i form av byggnader, platser och landskap ska tas tillvara och utvecklas. Ny byggnadskonst och formgivning ska berika och förnya våra miljöer i länet.
4. Länsstyrelsen medverkar till att stärka och bredda intresset för hög kvalitet inom arkitektur, formgivning design och offentlig miljö i Dalarna.
5. Länsstyrelsen lägger själv stor vikt vid kvalitetsfrågorna som rör arkitektur, formgivning och design när man bygger, förvaltar, inreder eller handlar upp i egen regi.
6. Länsstyrelsen verkar för ett fruktbart internationellt erfarenhetsutbyte mellan Dalarna och andra länder inom arkitektur, formgivning och design.